

På sidste års årsmøde kunne jeg fortælle, at vi havde haft et medlemstab på 24. Denne gang er medlemstilbagegangen 38, og vi er nu 783 betalende DN-medlemmer i Lolland Kommune, hvilket stadig er et pænt medlemstal for en lokal forening. I forventer vel ikke, at jeg nu står og indrømmer, at vi har gjort alle de forkerte ting. Tvært i mod kæmper vi året igennem med alle værdikampene for et bedre natur og miljø.

Jeg vil nu omtale et par paradokser i samfundet, som også vi som en grøn organisation er underlagt. Gasledningen til Lolland-Falster er fastlagt ved national anlægslov og et EU-krav om omstilling til et mindre CO₂ udledende brændsel. Nu får vi en 30 % reduktion i CO₂ udledning fra dansk sukkerproduktion, men indledningsvis et større forbrug af gas, som på det seneste er blevet en meget begrænset ressource med stærkt stigende priser til følge. Er man blandt de 400.000 gasfyrede boliger i Danmark kan man sikkert have svært ved at forstå, at man nu tvinges over på andre energikilder. På Lolland vil gasledningen blive suppleret med biogas fra et nyt stort biogasanlæg ved Abed.

Det er også et kæmpe paradoks, at vi her i kommunen vælter os i grøn el, og at vi for få år siden fik liberalisering af elmarkedet og nu oplever uhyrlige prisstigninger på el. Udbud og efterspørgsel virker slet ikke. Det er også et paradoks, at elnettet slet ikke har kapacitet til at kunne aftage al den grønne strøm, vi producerer, så møller og solcelleanlæg i perioder kobles fra.

Mere energisnak. Atomkraft har vi jo ikke i DK, til gengæld har vi et mindre oplæg af atomaffald på Risø nær Roskilde. Folketinget har i 2018 besluttet, at det skal gemmes af vejen 500 m nede i jorden på et egnet sted i DK. Processen er stadig i gang med at finde et sted til slutdeponering. Lolland med kalk i undergrunden er mere sandsynlig end Lolland med ler i undergrunden. Paradokset kan være, at Europa om få måneder kan være ødelagt af en mindre atomkrig.

For tiden har vi en verserende klagesag om Vestergade 13 i Maribo. Det vi kalder Grandfeldts Gaard. DN har lært at væbne sig med tålmodighed i den slags sager. Borgmester Holger Schou Rasmussen valgte i eftersommeren at klage over den lange sagsbehandlingstid til Klagenævnet. Nævnet afviste klagen og oplyste ny

forventning om færdigbehandling til udgangen af 1. kvartal 2023. DN Lollands klage i den sag går på overskridelse af søbeskyttelseslinjen.

Et andet sted i kommunen er byggeri kommet i gang. Det er Hages Badehotel ved Rødby Havn. Det er en gammel tilladelse til byggeri fra først i 1960'erne, som fører til et hotel på 140 enheder på rekordtid i en sumpet eng. Alle værelshytter bygges på skruefundamenter. Og adgangsveje bliver på træbrygger i den genetablerede eng. Vi var meget bekymrede for det nærliggende § 3 beskyttede vandområde, da man indledte pumpningen. Vi fulgte vandstanden nøje, og heldigvis har vi kun registreret sænkning af vandstand på 1 cm sidst på sommeren.

Tunnelprojektet til Femern går planmæssigt. Desværre skubber det meget andet sagsbehandling ud i usikker fremtid. Det ser nu ud til, at den meget store tunnelementfabrik med tilhørende havn bliver permanentgjort. Det betyder så en halvering eller mere af det nye forland, som var tiltænkt ny natur/erstatningsnatur øst for tunnellen. Ved talrige lejligheder har vi spurgt til nye udlæg og har efterhånden fået accept af kommunen og Femern A/S, at der skal findes en løsning. DN Lolland følger med flere personer de årlige dialogmøder med repræsentanter fra Femern A/S.

Vi har tabt en klagesag om genopførelse af sommerhus i Saksfjed Inddæmningen, nærmere bestemt et sommerhus i Brunddragerne. Fredningskendelsen af 19. maj 1989 er i et klart og tydeligt sprog. Sjældent er en fredningsbestemmelse så entydig, når det her hedder, at der ikke kan ske nybygning – tilbygning – ombygning, hvis husets ydre fremtræden derved ændres. Ved nyopførelse, som blev sat i gang uden nødvendige tilladelser, stod et råhus 1 m højere, 38 % større og vinduesparti til kip. Vi pressede på for at få Fredningsnævnet til at foretage en fysisk besigtigelse, idet nævnet havde givet tilladelse på forkert grundlag/forkerte tegninger. Kort tid før denne besigtigelse fandt sted, kom afgørelsen fra Klagenævnet. Den støttede op om ejer, kommune og Fredningsnævn. Selvfølgelig fandt Fredningsnævnet i den situation ikke anledning til at indrømme egen fejl ved første behandlingen.

I juni 2021 klagede vi og andre grønne organisationer over lokalplan for opførelse af vindmøller i Bogø Inddæmning. Klagesag blev vundet. Planklagenævnet ophævede kommunens afgørelse samtidig med at Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophævede afgørelsen om § 25 tilladelse til opstilling af vindmøller og hjemsendte sagen til

fornyet behandling. Kommunen skal ændre lokalplan, så den opfylder den nye kommuneplans retningslinjer, og der skal laves konkrete vurderinger af kollisionsrisiko for specifikke fuglearter, samt vurdering af mulig fortrængning af fuglearterne i det nærliggende Natura 2000 område Nakskov Fjord. I medierne kan vi læse, at HOFOR har sendt en fornyet ansøgning om opstilling af vindmøller i Bogø Inddæmning. HOFOR har en forventning om, at det kan lade sig gøre at realisere møllerne, og at de kan være i drift i 2026. – Lad os nu se den nye lokalplan og hvad fuglevurderingerne for kollisioner og fortrængninger viser.

I årets løb har vi haft flere ture og arrangementer, der har været godt besøgt – 20. maj havde vi flagermusetur i Reventlowparken, 12. juni sanketur efter vilde spiselige planter ved Helgenæs ved Nakskov, 27. august deltog vi med en stand i Nakskov Fjorddage på Hestehovedet, 25. september en vandretur ad oldtidsvejen i Søholtskoven til Skelsnæspavillonen, hvor skovrider Jacob Palsgård Andersen fra Aage V Jensens Naturfond fortalte om fondens planer for Søholtskovene, og i dag har vi årsmøde. Alle disse arrangementer har været åbne for alle og ikke kun for medlemmer.

På årsmødet i 2021 havde vi tidligere præsident for Danmarks Naturfredningsforening Ella Maria Bischoff Larsen som foredragsholder til at fortælle om registreringer af planter og differentieret slåning af grøftekanter i Svendborg Kommune på Fyn. I DN Lolland har bestyrelsen besigtiget udvalgte grøftekanter og bl. a. fundet korn-ridderspore, dag-pragtstjerne, skovløg, stor knopurt, alm. pimpinelle, nældebladet klokkeblomst, dunet steffensurt, mjøldurt, knoldet brunrod, vild gulerod, musevikke, vild merian, agermåne, perikon, gøgeurt, skovhullæbe, kællingetand, kransbørste, astragal m fl. I nyhedsbrev til medlemmer har vi bedt om hjælp til at kigge efter flg. arter, der indikerer bevaringsværdige grøftekanter -Stor knopurt, Almindelig knopurt, Agermåne, Prikbladet perikon, Merian, Liden klokke, Blåhat og Kællingetand.

Der findes forskellige databaser, hvor man kan registrere sine fund. Her er tre store alment tilgængelige databaser: naturalist.org, arter.dk, og naturbasen.dk. Alle der interesserer sig for biodiversitet og planter kan lave deres registreringer i databaserne. Lolland Kommune søger efter registreringer i alle databaserne. DN Lolland arbejder fortsat med registreringer af planter i grøftekanter.

DN Samråd region Sjælland afholdt regionstræf lørdag den 17. sept. på Sydloolland. Samrådet, som består af aktive DN`ere, havde ønsket at se tunnelbyggeriet. På en

kombineret gå- og bustur fik man set byggepladsen fra Lalandia i vest til Østersøbadet i Øst.

Vi skal lige beskæftige os lidt med evighedskemikalier. De er særdeles svært nedbrydelige og en stor gruppe har fællesbetegnelsen PFAS. Et af midlerne er PFOS, som forurenede kødkvæget i kogræsserlauget ved Korsør. Her var der tale om brandskum på brandøvelsespladser. Nu hvor der er sat undersøgelser i gang over hele landet er det mange steder galt med badevandet ved vores kyster. Her er fundet 4 ud af 22 undersøgte PFAS'er ved hver af prøvestederne Bredfjed og Hestehovedet. Helt galt blev der fundet alle 22 PFAS'er ved Holebyløbet og noget tyder på spredning i vandløb og fra nedfald fra vores mange skorstene på affaldsforbrændingsanlæg. Udsivning fra lossepladser vurderes også at være en kilde. PFAS'er findes overalt i miljøet og fremtrædende forskere hævder at disse stoffer er langt farligere end pesticiderne. Hvert årti har tilsyneladende sin miljøkatastrofe og vi har snart haft den danske miljøbeskyttelseslov i 50 år.

Skarholmfredningen på 190 ha på Sydlolland har været undervejs i flere år og Fredningsnævnet har for nylig varslet endnu et halvt års udsættelse begrundet i en betydelig lodsejers anfægtelse af den varslede størrelse af erstatningen.

En lang række såkaldte grønne organisationer er repræsenteret i Lolland Kommunes Grønne Råd. Her blev man bedt om at medfinansiere kommunens årlige indkøb af frøposer til omdeling. DN Lolland bidrog som de eneste med en donation på 5.000 Kr. Frøposer med vilde blomsterfrø er en super måde at nå ud til rigtig mange små blomsterenge overalt i kommunen og en fin belønning til dem, som er ved at forstå alvoren i biodiversitetskrisen.

Til slut skal vi beskæftige os med et næsten traumatiserende emne. Skovsgård skal skifte hænder. I sin tid arvede DN godset fra Ellen Fuglede. Skovsgård blev placeret i Danmarks Naturfond sammen med vores andre naturarealer. Godset har været en betydelig økonomisk belastning gennem årene selv med store samlede milliontilskud fra DN foreningen. Fonden har en selvstændig bestyrelse, som nu ikke længere vil eje sorteper. Der er to problemer med Skovsgård. En stor delvis fredet

bygningssmasse i dårlig stand og et driftsareal udlagt til næsten ikke indtægtsgivende aktiviteter. I november skal repræsentantskabet tage endelig stilling til Skovsgårds skæbne. Hvis DN tager godset hjem bliver det nødvendigt med stop for flere grønne eksperimenter.

Til slut skal lyde en tak til bestyrelsen for samarbejdet. Vi tager afsked med og siger særlig tak til Natasha og Karen som henholdsvis bestyrelsessuppleant og ad hoc medlem af bestyrelsen. En helt særlig tak skal lyde til Sven Jean Larsen. Du har ønsket helt at stoppe også som suppleant. Blandt os alle sammen har du det allerlaveste medlemsnr. Og det fortaber sig i forhistorien, hvornår du første gang blev aktiv i bestyrelsesarbejde. Du har et fantastisk natursyn og har været meget bredt vidende og engageret i bestyrelsesarbejdet langt tilbage i forrige årtusinde.

Uenigheder fører til heftige diskussioner og alligevel lægger freden sig i fredningsforeningen.

Ole Westerholt Jørgensen